

Baranbaradu

Bọ Gián

Las cucarachas

Cockroaches

Baranbaradu waxaa ay ku tarantaa Bey'adda ay ka helayso cuntada, biyaha iyo hoy. Baranbaradu waxaa ay ku dhuumataa furiinnada, meelaha cidhiidhka ah, iyo meelaha mugdiga ah marka ay maalin tahay iyadoo soo baxaysa habeenkii si ay wax u cunto. Cayayaan dilaha buufiyaha ah oo kaliya ma lagu xakameyn karayo baranbarada caadiyanna looma baahna. Dabinka cuntada sita ayaa xakameynta kaga habboon. Waa in aad isku dhafataa istaraatiyo dhowr ah si uu aqalkaaga u noqdo meel baranbarada looga badbaado. In meelna la dhaafin ayeey xakameyntu ku habboon tahay.

Marka hore waxaad ogaataa nooca ay baranbaradaadu tahay:

- Noocyada maamulka waxtarka leh ayaa kala duwan iyadoo ay ku xiran tahay nooca baranbarada ku xiran tahay.
- Dabinnada baranbarada waa qaab fudud lagu dabo baranbarada si noocoodu loo ogaado.
- Hawlaha xakameynta dibedda (Baranbarada Mareykanka, bariga) iyo kuwa aqalka ku dhex nool (Baranbarada Jarmalka iyo diirimo maariinka) waa ay kala duwan yihiin.
- Si lagaaga saacido waxaad soo booqataa www.ipm.ucdavis.edu.

Cuntada iyo Biyaha ka dhaqaaji:

- Xittaa cuntada daadata ama dheecaanka dildillaacyada ku daata ayaa cunto u ah
- Waxaad cuntada ku xareysaa qaanado xidhmaya
- Qashinka iyo weelaha si fiican ha u daboolnaadan
- Dhuumanka biyaha daaya wada hagaaji.
- Waxaad faakiyum garyesaa dildillaacyada iyo funiinnada maalin kastana dhulka iyo dusha kushiinka nadiifi.

Dhaqaaji meelaha ay baranbarada ku dhuumato:

- Xidh dildillaacyada iyo furiinnada kale si aad uga hortagtid kuwa dibedda ka imaanaya.
- Xidh dildillaacyada iyo daloolada qaanadaha iyo meelaha qarsoon ee gudaha ku yaal.
- Xidh ama nadiifi meelaha kale ee aad ku aragtid baranbarada ama ukumaheeda ay ku qarsoon yihiin.
- Dhaqaaji jaraa'idka duugga ah, sanduuyada iyo alaabta taal kushiinka iyo suuliga.
- Baranbarada aasiyaanka ah waxaa ay ku dhuumataa meelaha alwaaxda ama hoyga u noqon karaya. Waxaad iska eegtaa in aad qabtid baranbarada noocani ah kana dhaqaaji meelaha dhuumaleysiga dibedda ah iyo dabinnada.

Bọ gián phát triển mạnh trong môi trường ẩm, có thức ăn, nước, và nơi trú ẩn. Vào ban ngày, bọ gián trú ẩn trong các kẽ hở, những khu vực thấp phải bò, và những nơi tối tăm khác và chúng ra ngoài để kiếm ăn vào ban đêm. Chỉ riêng việc xịt thuốc diệt côn trùng sẽ không đủ để hạn chế bọ gián và các loại thuốc này thường không cần thiết. Các loại bả diệt bọ gián có tác dụng kiểm soát tốt hơn. Quý vị phải kết hợp nhiều biện pháp khác nhau để biến nhà mình trở thành nơi ít hấp dẫn đối với bọ gián. Việc thực hiện triệt để là rất quan trọng để diệt bọ gián hiệu quả.

Trước hết, hãy nhận biết các loài bọ gián trong nhà:

- Các biện pháp diệt bọ gián có tác dụng khác nhau tùy theo từng loài.
- Các dụng cụ bẫy bọ gián là cách bắt bọ gián đơn giản để nhận dạng.
- Các phương pháp diệt bọ gián xâm nhập vào nhà từ bên ngoài (Bọ gián Mỹ, bọ gián phương đông) và các loài bọ gián sống trong nhà (bọ gián có dải nâu và bọ gián Đức) là khác nhau.
- Để biết cách nhận dạng loài bọ gián, xin tới www.ipm.ucdavis.edu.

Dọn sạch các nguồn thực phẩm và nước:

- Ngay cả những mẩu vụn bánh mì rất nhỏ hoặc một chút nước trong các kẽ hở cũng là nguồn cung cấp thực phẩm tốt cho bọ gián.
- cất giữ thực phẩm trong các hộp đựng được đậy/buộc kín.
- Đựng rác trong các thùng đựng có nắp đậy kín.
- Sửa chữa những nơi rò rỉ trong đường ống nước.
- Hút bụi ở các vết nứt và kẽ hở và lau sàn và mặt kệ tủ hàng ngày.

Loại bỏ những nơi trú ẩn của bọ gián:

- Bịt kín những kẽ hở và những lỗ hở khác để ngăn ngừa bọ gián xâm nhập vào nhà từ bên ngoài.
- Bịt kín các vết nứt ở đáy chạn đựng thức ăn và những nơi trú ẩn khác bên trong nhà của bọ gián.
- Bịt kín hoặc lau dọn các khu vực khác khi quý vị thấy có bọ gián hoặc những ổ trứng của chúng đang ẩn náu.
- Vứt bỏ giấy báo cũ, hộp, và các đồ đạc bừa bộn khác trong bếp và nhà vệ sinh.
- Loại bỏ bọ gián phương đông trú ẩn bên ngoài nhà dưới cây thường xuân và nơi khác. Hãy kiểm tra để xem nhà quý vị có loài bọ gián này hay không và loại bỏ những nơi trú ẩn ở bên ngoài nhà hoặc đánh bả.

Las cucarachas se desarrollan mejor en ambientes cálidos donde encuentren agua, abrigo y alimento. Durante el día, se esconden en grietas, rajaduras y en otros lugares oscuros y, de noche, salen en busca de alimento. Las cucarachas no se pueden controlar solamente fumigando pesticidas y generalmente estos no son necesarios. Se obtiene mejor control con cebos. Es necesario usar varias estrategias para lograr que el hogar sea un ambiente menos propicio para las cucarachas. Para lograr un control eficaz es necesario ser metodoso.

Primero, identifique la especie de cucaracha:

- El método de control varía según la especie.
- Las trampas para cucarachas son una manera fácil de atraparlas para poder identificarlas.
- Los procedimientos de control varían dependiendo si son cucarachas invasoras del exterior (americana, oriental) o cucarachas que viven adentro (de líneas café y alemana).
- Para facilitar su identificación, visite la página en la red: www.ipm.ucdavis.edu

Elimine fuentes de agua y alimento:

- Mijagas o líquidos en grietas y rajaduras, aún en pequeñas cantidades, son buenas fuentes de alimento.
- Guarde los alimentos en recipientes bien tapados o sellados.
- Mantenga la basura en contenedores con tapas herméticas.
- Repare goteos en la tubería.
- Diariamente limpie pisos y mostradores y pase la aspiradora en grietas y rajaduras.

Elimine escondites:

- Rellene grietas y demás orificios para evitar la entrada de cucarachas del exterior.
- Rellene rajaduras en alacenas y armarios con doble fondo y otros escondites en el interior de la casa.
- Quite periódicos viejos, cajas y otros artículos amontonados en la cocina y baños.
- La cucaracha oriental se esconde afuera, bajo la hiedra y en otros lugares que ofrecen refugio. Fíjese si tiene este tipo de cucaracha y elimine escondites en el exterior o use un cebo.

Cockroaches thrive in warm environments that provide food, water, and shelter. Roaches hide in cracks, crawl spaces, and other dark places during the day and come out at night to feed. Pesticide sprays alone will not control roaches and are not usually required. Baits provide better control. You must integrate several strategies to make your home a less roach-friendly environment. Thoroughness is essential for effective control.

Identify your cockroach species first:

- Effective management options vary according to species.
- Cockroach traps provide an easy way to catch roaches for identification.
- Control practices for outdoor invaders (American, oriental roaches) and indoor residents (brownbanded and German roaches) differ.
- For help with identification go to www.ipm.ucdavis.edu.

Remove food and water sources:

- Even tiny crumbs or liquids in cracks provide good food sources.
- Store food in sealed containers.
- Keep trash in containers with tight lids.
- Eliminate plumbing leaks.
- Vacuum cracks and crevices and clean floors and counters daily.

Remove roach hiding places:

- Seal cracks and other openings to prevent invaders from the outside.
- Seal cracks in false bottoms of cupboards and other indoor hiding places.
- Seal or clean up other areas where you find roaches or their egg cases hiding.
- Remove old newspapers, boxes, and other clutter in kitchens and bathrooms.
- The oriental cockroach hides outdoors under ivy and other shelter. Check to see if you have this roach and remove outdoor hiding places or bait.

Waxaad isticmaashaa dabinnada si aad u kala ogaatid noocyada baranbarada:

- Dabinnada baranbarada waxaad ka helayaa dukaannada alaaba dayactirka lagu iibiyo.
- Waxaad dabinnada dhigtaa dhulka meel ku dhow geesaha darbiyada, qaanadaha gudahooda iyo meelaha kale ee aad filaysid in ay baranbaradu cunto ka raadsanayso. Waxaad saldhigyada dabinnada aad dhigtaa meelaha aad ku dabtid baranbarada.
- Eeg dabinka maalin walba.
- Dabinnada dhega ee uu ku jiro pheromones waxaa laga yaabaa in ay xakameeyaan baranbarada Jarmalka.

Isticmaalka kiimikada si loo xakameeyo baranbarada:

- Ka fogow in aad isticmaashid qaaca, banka, buufiska aerosol — baranbarada ayeey kala fogeynayaan oo kaliya.
- Budada aasidhka ee lagu sii daayo dillilaacyada, furiinnada, daloolada, qabooyiyaha hoostiisa, ama meelaha qarsoon ayeey aad waxtar ugu leedahay. (Waxaad u oggolaataa 7 cishood ama ka badan si aad natiijo u aragtid).
- Saldhigyada dabinnada ee sita aasidhka boorik, abamectin, fipronil, ama hydramethylnon oo la dhigo meelaha qarsoon ayaa aad waxtar u leh haddii laga fogeyno cuntada (waxaad u oggolaataa 7 cishood ama ka badan si aad natiijo u aragtid). Saldhigyada iska beddel markii loo baahdo illaa iyo intii baranbaro laga dabayo.
- Buufiyayaasha cayayaanka oo kaliya ma ay anfacayaan in muddo fog lagu xakameeyo. Looma baahna haddii qaabab kale sida dabinka iyo budada borik aasidh la isku qasayo iyadoo la raacinayo nadaafad iyo ka dhaqajinta meelaha qarsoon.
- Waxaad ka xiriirtaa xirfadlaha cayayaanka la dagaallama markii ay jidho xaalad xad dhaaf ah, balse iska hubi in ay isticmaalaan barnaamij isku dhaf ah sida aynu halka sare ku soo sheegnay.

Isticmaal hababka aan **KIMIKADA AHAYN** iyo sunta xasharaadka ee **UGU SUNTA YAR. WAAYO?** Biyaha wasakhaysan ee maraya gurigaaga agtiisa iyo beerta waxay sidaan biyo ay ku jiraan sunta xasharaadka oo wasakheeya laagaheena, dooxoyinkeena, harooyinkeena iyo badaheenna.

Wax badan ka ogow tayada biyaha ee gobolka San Diego adiga oo booqanaya www.ThinkBlueSD.org & www.ProjectCleanWater.org. Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan cayayaanka, booqo Jaamacadda California IPM websaytka ah www.ipm.ucdavis.edu, ama kala xidhiidh UCCE Master Gardeners (858) 694-2860, Isniin-Jimce, 9ka subaxnimo illaa iyo 3da galabnimo.

Waa biyaha waxa isku keen xidhaa!

Nếu cần dùng thuốc diệt côn trùng, hãy sử dụng các sản phẩm an toàn:

- Quý vị có thể mua bẫy bọ gián tại các tiệm bán đồ cơ khí.
- Đặt bẫy bọ gián trên sàn nhà gần mép tường, trong chạn đựng thức ăn và những nơi mà quý vị nghĩ rằng có bọ gián phá hoại. Đặt dụng cụ đánh bả tại những nơi mà quý vị bẫy bọ gián.
- Kiểm tra bẫy hàng ngày.
- Các loại bẫy dính có pheromones có tác dụng diệt bọ gián Đức ở mức độ nhất định.

Sử dụng hóa chất để diệt bọ gián:

- Tránh sử dụng chất keo, chất nổ, hoặc bình phun — các chất này chỉ làm phân tán bọ gián đi khắp nơi.
- Phương pháp thổi bột a-xít bô-ríc (boric acid) vào trong các vết nứt, kẽ hở, tường rỗng, dưới tủ lạnh, hoặc những nơi ẩn náu an toàn khác của bọ gián là rất hiệu quả (sẽ thấy tác dụng sau khoảng 7 ngày).
- Việc đặt các bẫy bọ gián có chất boric acid, abamectin, fipronil, hoặc hydramethylnon ở gần nơi ẩn náu của bọ gián sẽ hiệu quả nếu loại bỏ các nguồn thực phẩm khác (sẽ thấy tác dụng sau khoảng 7 ngày). Thay đổi vị trí các dụng cụ bẫy khi cần thiết miễn là các dụng cụ này vẫn bắt được bọ gián.
- Chỉ riêng các loại thuốc diệt côn trùng dạng xịt sẽ không đủ để diệt bọ gián lâu dài. Các loại thuốc này không cần thiết nếu kết hợp việc lau dọn và loại bỏ những nơi trú ngụ của bọ gián với các phương pháp khác như dùng bả và bột boric acid.
- Đối với các trường hợp phá hoại nghiêm trọng, liên lạc với một hãng chuyên về diệt các loài gây hại, nhưng phải bảo đảm là họ sử dụng một chương trình kết hợp như trên.

Sử dụng các phương pháp diệt kiến **KHÔNG CÓ HÓA CHẤT** và chất diệt côn trùng **ÍT ĐỘC HẠI NHẤT. TẠI SAO?** Vì nước thải từ khu vực xung quanh nhà và vườn của quý vị sẽ mang theo nước có chứa thuốc diệt côn trùng và gây ô nhiễm cho sông, hồ, suối và đại dương của chúng ta.

Tìm hiểu thêm về phẩm chất nguồn nước khu vực San Diego tại: www.ThinkBlueSD.org & www.ProjectCleanWater.org. Để biết thêm chi tiết các loài gây hại, xin tới trang web của University of California IPM tại địa chỉ: www.ipm.ucdavis.edu hoặc gọi UCCE Master Gardeners tại số: (858) 694-2860, Thứ Hai tới Thứ Sáu, 9 giờ sáng tới 3 giờ chiều

Chính nước là nguồn liên kết chúng ta!

Use trampas para identificar y monitorear poblaciones de cucarachas:

- Las trampas para cucarachas se encuentran a la venta en ferreterías.
- Ponga trampas en el piso, a lo largo de las orillas de las paredes, dentro de alacenas o armarios y en otros lugares donde puedan ir en busca de alimentos. Coloque cajillas de cebos en lugares donde haya atrapado cucarachas.
- Revise las trampas diariamente.
- Las trampas pegajosas con feromonas pueden ayudar a controlar las cucarachas alemanas.

Productos químicos para controlar cucarachas:

- Evite usar insecticidas en aerosol o a presión ya que únicamente hacen que se dispersen las cucarachas.
- El ácido bórico en polvo que se aplica dentro de grietas, rajaduras, paredes huecas, bajo refrigeradores o en otros lugares donde haya poca actividad es muy efectivo (espere por lo menos siete días para ver su efecto).
- Las cajillas de cebo que contienen ácido bórico, abamectin, fipronil o "hydramethylnon", puestas cerca de escondites pueden ser efectivas si se elimina cualquier otra fuente de alimento. (Espere por lo menos siete días para ver el efecto). Mientras que continúe atrapando cucarachas, reemplace las cajillas según sea necesario.
- Usar un insecticida en aerosol no es suficiente, si no se usan otros métodos para el control a largo plazo. No es necesario su uso si se combinan otros métodos como cebos y ácido bórico en polvo, junto con la limpieza y eliminación de escondites.
- En casos de una infestación mayor, llame a un profesional de control de plagas, pero asegúrese de que use un programa de control integrado, tal como el descrito anteriormente.

"Utilice métodos no químicos y los pesticidas menos tóxicos. ¿PORQUÉ? Los escurrimientos de tu casa y jardín llevan agua contaminada de pesticidas que contaminan nuestros arroyos, ríos, lagos y océano."

"Aprende más sobre la calidad de agua en la región de San Diego en: www.ThinkBlueSD.org y www.ProjectCleanWater.org. Para más información sobre el control de plagas visite la página de IPM de la Universidad de California a: www.ipm.ucdavis.edu o a los "Jardineros Expertos" al teléfono: (858) 694-2860, de lunes a viernes de 9 a.m. a 3 p.m."

Extensión Cooperativa de la Universidad de California

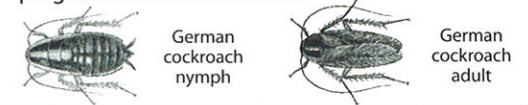
¡Es el agua que nos enlace!

Use traps to identify and track cockroach populations:

- Cockroach traps are available in hardware stores.
- Place traps on the floor around edges of walls, in cupboards and other places where you think roaches are foraging. Place bait stations at locations where you trap roaches.
- Check traps daily.
- Sticky traps with pheromones may provide some control of German cockroaches.

Using chemicals to control cockroaches:

- Avoid use of foggers, bombs, or aerosol sprays — they just disperse populations.
- Boric acid powder blown into cracks, crevices, hollow walls, under refrigerators, or other undisturbed hiding places is very effective (allow 7 days or more for an effect to be seen).
- Bait stations containing boric acid, abamectin, fipronil, or hydramethylnon placed near hiding places can be effective if other food sources are removed (allow 7 days or more for an effect to be seen). Replace stations as needed as long as roaches are being caught.
- Insecticide sprays alone do not give long-term control. They are not necessary if other methods such as baits and boric acid powder are combined along with cleanup and removal of hiding places.
- Contact a professional pest control operator for very serious infestations, but be sure they use an integrated program as described above.

Use **NON-CHEMICAL** methods & **LEAST TOXIC** pesticides. **WHY?** Runoff from around your home and garden carries water containing pesticides that pollute our streams, rivers, lakes and oceans.

Learn more about San Diego regional water quality at: www.ThinkBlueSD.org & www.ProjectCleanWater.org. For more pest information visit the University of California IPM website at: www.ipm.ucdavis.edu or the UCCE Master Gardeners at: (858) 694-2860, Mon-Fri, 9 a.m. to 3 p.m.

University of California Cooperative Extension

It's the water that connects us!